

महाभारत गाउँपालिका

स्थानीय राजपत्र

खण्ड: २

संख्या: ४

मिति: २०७५।०८।२१

भाग –२

महाभारत गाउँपालिका

अपाङ्गता भएका व्यक्तिको परिचयपत्र वितरण कार्यविधि

२०७५

प्रस्तावना :

नेपालको संविधान, अपाङ्गता भएका व्यक्तिको अधिकार सम्बन्धी ऐन, २०७४ संयुक्त राष्ट्र सङ्घले पारित गरी नेपाल सरकारले हस्ताक्षर समेत गरीसकेको अपाङ्गता भएका व्यक्तिको अधिकार सम्बन्धी महासन्धि, २००६ (Conventions on the rights of persons with disabilities CRPD) को उद्देश्य, मर्म र भावना बमोजिम अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूले परिचय पत्र वितरण कार्यविधि बनाउन वाञ्छनीय भएकोले अपाङ्गता भएका

व्यक्तिको अधिकार सम्बन्धी ऐन, २०७४ को दफा ६१ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी महाभारत गाउँपालिकाले देहायको कार्यविधि जारी गरेको छ ।

परिच्छेद १ प्रारम्भिक

१. **सङ्केत नाम र प्रारम्भ :** (१) यस कार्यविधिको नाम “अपाइगता भएका व्यक्तिको परिचय पत्र वितरण कार्यविधि, २०७७” रहेको छ ।
 (२) यो कार्यविधि तुरन्त प्रारम्भ हुनेछ ।
२. **परिभाषा :** विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा :
 (क) ‘ऐन’ भन्नाले अपाइगता भएका व्यक्तिहरुको अधिकार सम्बन्धी ऐन, २०७४ (पहिलो संशोधन २०७५ समेत) सम्फनु पर्दछ ।
 (ख) ‘नियमावली’ भन्नाले अपाइगता भएका व्यक्तिको अधिकार सम्बन्धी ऐन, २०७४ अनुसार बन्ने नियमावली सम्फनु पर्दछ ।
 (ग) ‘स्थानीय तह’ भन्नाले महाभारत गाउँपालिका गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय सम्फनुपर्दछ ।
 (घ) ‘वडा कार्यालय’ भन्नाले स्थानीय तहको वडा कार्यालय सम्फनु पर्दछ ।
 (ङ) ‘समन्वय समिति’ भन्नाले अपाइगता भएका व्यक्तिको अधिकार सम्बन्धी ऐन २०७४ (पहिलो संशोधन २०७५)

को दफा ४२ बमोजिमको स्थानिय समन्वय समिति सम्झनु पर्दछ ।

परिच्छेद २

उद्देश्य, मापदण्ड

३. उद्देश्य : यस कार्यविधिको उद्देश्य देहाय बमोजिम रहेका छन् :

(क) विभिन्न प्रकारका अपाङ्गता भएका नेपाली नागरीकहरुको पहिचान गरी उनीहरुलाई सेवा सुविधामा पहुँच स्थापित गर्न, त्यस्ता सेवा सुविधाहरुको लागि योजना निर्माण गर्न र स्थानिय तह देखि नै विभिन्न प्रकृतिका अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको वर्गीकृत लगत राख्न सहज तुल्याउने ।

(ख) अपाङ्गता भएका व्यक्तिको अधिकार सम्बन्धी ऐन र अपाङ्गता भएका व्यक्तिको अधिकार सम्बन्धी अन्तराष्ट्रिय महासन्धि, २००६ (CRPD)मा नेपाल सरकारले जनाएको प्रतिबद्धता बमोजिम अपाङ्गता भएका व्यक्तिलाई प्राथमिकताको आधारमा सेवा सुविधाहरु उपलब्ध गराउन सहज बनाउने ।

(ग) अपाङ्गताको प्रकृति, वर्गीकरण र अवस्थाका आधारमा अपाङ्गता भएका व्यक्तिले पाउने सेवा, सुविधा र अवसरको प्राथमिकीकरण गर्न सहयोग गर्ने ।

(४) परिचयपत्र वितरणका मापदण्ड देहाय बमोजिमका रहेका छन् :

अपाइगता भएका व्यक्तिको अधिकार सम्बन्धी ऐनको अनुसूचीमा प्रकृतिको आधारमा अपाइगतालाई १० प्रकारमा वर्गीकरण गरीएको छ । अपाइगता भएका व्यक्तिको अधिकार सम्बन्धी ऐनको अनुसूचीमा उल्लेखित गामिर्यता आधारमा गरीएको अपाइगताको वर्गीकरण गरी देहायका ४ समूहका परिचय पत्र वितरण गरीनेछ :

(क) पूर्ण अशक्त अपाइगता

तल उल्लेखित अवस्थाका व्यक्तिहरूलाई 'क' वर्गको परिचय पत्र उपलब्ध गराइनेछ, जुन रातो रुक्को पृष्ठभूमीमा जारी गरीनेछ ।

१. व्यक्तिको शारीरिक, मानसिक वा इन्द्रिय सम्बन्धी प्रणालीहरूमा भएको क्षति र यसले त्याएको कार्यगत विचलनको अवस्था असाध्य गम्भीर भई अरुको सहयोग लिएर पनि दैनिक जीवन सम्पादन गर्न असाध्यै कठिन हुने व्यक्ति,

२. सामान्य भन्दा सामान्य दैनिक क्रियाकलापहरु पनि स्वयं गर्न नसक्ने र अन्य व्यक्तिको सहयोग आवश्यक पर्ने, तीव्र बौद्धिक अपाइगता भएका व्यक्तिहरु, तीव्र रूपमा अटिजम प्रभावीत व्यक्ति, पूर्ण रूपमा श्रवण, दृष्टिविहिन व्यक्तिहरु,

३. दुई वा सोभन्दा बढी प्रकृतिका शारीरिक, मानसिक वा इन्द्रिय सम्बन्धी क्षति भई सबैजसो दैनिक क्रियाकलापहरु अन्य व्यक्तिकै सहयोगमा गर्नुपर्ने अवस्थाका व्यक्तिहरु,

४. निरन्तर रुपमा सघन हेरचाह (स्याहार सुसार) को आवश्यक परिरहने शारीरिक अपाङ्गता भएका व्यक्ति वा मनोसामाजिक अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु ।

(ख) अति अशक्त अपाङ्गता :

तल उल्लेखित अवस्थाका व्यक्तिहरुलाई 'ख' वर्गको परिचय पत्र उपलब्ध गराईनेछ जुन निलो पृष्ठभूमीमा जारी गरीनेछ ।

१. शारीरिक, मानसिक वा इन्द्रिय सम्बन्धी क्षति वा विचलन भएता पनि निरन्तर वा अधिकांश समय सहयोगी, दोभाषे वा मानव पथप्रदर्शक आदिको सहयोगमा आफ्नो दैनिक क्रियाकलापहरु लगायत हिड्डुल र सञ्चार गर्न कठिनाई हुने व्यक्तिहरु,

२. मस्तिस्क पक्षघात, मेरुदण्डमा चोटपटक वा पक्षघात, हेमोफिलिया, मांशपेसी सम्बन्धी समस्या वा विचलन लगायत अन्य विभिन्न कारणले शरीरको ढाड, हात, गोडा, कम्मर आदिले काम गर्न नसकी दैनिक आवागमनका लागि क्लिल चेयर प्रयोग गर्नुपर्ने अवस्थाका व्यक्तिहरु,

३. दुवै हात कुम देखि वा पाखुरा देखि मुनि पुरै नचल्ने वा गुमाएका, विभिन्न कारणले दुवै हात र गोडा गुमाएका वा नचल्ने, कम्मर भन्दा मुनिको भाग गुमाएका वा नचल्ने, दुवै गोडा पूर्ण क्रियाशिल नभई बैशाखीको प्रयोग गर्ने व्यक्तिहरु

४. दृष्टिविहिन र पूर्ण दृष्टिविहिनको परिभाषा अन्तर्गत पर्ने व्यक्तिहरु,

५. सञ्चारको लागि निरन्तर दोभाषे आवश्यक पर्ने पूर्ण रूपमा कान सुन्न नसक्ने (बहिरा), दैनिक जीवनका क्रियाकलापहरु स्वयम् गर्न नसक्ने, सिकाइमा समस्या भएका बौद्धिक अपाङ्गता वा अटिज्म भएका व्यक्तिहरु, निरन्तर अरुको सहयोग लिइरहनुपर्ने बहुअपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु ।

(ग) मध्यम अपाङ्गता :

तल उल्लेखित अवस्थाका व्यक्तिहरुलाई 'ग' वर्गको परिचयपत्र उपलब्ध गराइनेछ, पहेलो पृष्ठभूमीमा जारी गरीनेछ ।

१. कृत्रिम अङ्ग, क्यालिपर, विशेष प्रकारका जुत्ता जस्ता सहायक सामग्रीको प्रयोगबाट सामान्य हिँडुल लगायत दैनिक जीवनका क्रियाकलापहरु स्वयम् गर्न सक्ने,

२. विभिन्न प्रकारले घुँडामुनिको अङ्गमा मात्र प्रभाव परेको तर सहायक सामग्रीको प्रयोग नगरी पनि सामान्य हिँडुल गर्नसक्ने,

३. कुम वा पाखुरा मुनि एक हात गुमाएका वा हात नचल्ने वा हातले गर्ने काम गर्न नसक्ने,

४. दुवै हातको हत्केलाभन्दा मुनिका कम्तिमा बूढी औँला र चोरी औँला गुमाएका,

५. दुवै गोडाको कुर्कुच्चाभन्दा मुनिको भाग नभएका तर सामान्य हिँडुल गर्न सक्ने,

६. मेरुदण्डमा समस्या भई ढाड कुप्रिएको,

७. सिकाइमा ढिलाई भएका दैनिक क्रियाकलाप स्वयम् गर्न सक्ने बौद्धिक अपाङ्गता र अटिज्म भएका व्यक्तिहरु,

८. श्रवणयन्त्रको प्रयोगबाट वा ठूलो आवाज मात्र सुन्नसक्ने सुस्त श्रवण व्यक्तिहरु,
९. शल्यक्रियाबाट स्वरयन्त्र भिकी घाँटिको नलीबाट मात्र बोल्नुपर्ने अवस्था भएका व्यक्तिहरु,
१०. ओठ तालु फाटेका कारण बोलि अप्पस्ट भएका व्यक्तिहरु,
११. बोल्दा अड्किने, शब्द वा अक्षर दोहोन्याउने समस्या तीव्र भएका भकभके व्यक्तिहरु,
१२. तीन फिट भन्दा मुनिका होचापुङ्का व्यक्तिहरु,
१३. चस्मा र श्रवण यन्त्र दुवै प्रयोग गर्ने श्रवणदृष्टिविहिन व्यक्तिहरु, लेन्स वा म्याग्रीफायरको प्रयोगबाट मात्र पढ्न सक्ने न्यून दृष्टियुक्त व्यक्तिहरु,
१४. अनुवंशीय रक्तश्वाव (हेमोफेलिया) सम्बन्धी समस्या भई दैनिक हिँड्डुलमा कठिनाई हुने व्यक्तिहरु,
१५. मानसिक तथा मनोसामाजिक अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु ।

(घ) सामान्य अपाङ्गता :

तल उल्लेखित अवस्थाका व्यक्तिहरुलाई 'घ' वर्गको परिचयपत्र उपलब्ध गराइनेछ जुन सेतो पृष्ठभूमीमा जारी गरीनेछ ।

१. शारीरिक, मानसिक वा इन्द्रिय सम्बन्धी सामान्य विचलन भएका तर दैनिक जीवनका क्रियाकलापहरु स्वयम् सम्पादन गर्न सक्ने
२. हात वा खुट्टा केही छोटो भएका, एक हातको हत्केला भन्दा मुनी नचल्ने वा गुमाएका, एक हातको हत्केलाभन्दा

मुनीका कम्तीमा बूढीऔला र चोरी औला गुमाएका वा दुवै हातको हत्केलामुनिका कम्तीमा बूढीऔला र चोरीऔला भएका व्यक्तिहरु,

३. ठूलो अक्षर पद्धन सज्जे न्यून दृष्टियुक्त व्यक्तिहरु,
४. दुवै गोडाको सबै औलाको भागहरु नभएका,
५. श्रवणयन्त्र लगाई ठूलो आवाज सुन्ने तर बोली स्पष्ट भएका सुस्त श्रवण व्यक्तिहरु ।

परिच्छेद ३

परिचय पत्र ढाँचा र समन्वय समिति

५. अपाइंगता भएका व्यक्तिहरुको परिचय-पत्रको ढाँचा देहाय बमोजिम हुनेछ ।

परिचय पत्र बाहक व्यक्तिको व्यक्तिगत विवरण स्पष्ट हुने गरी नागरीकताको प्रमाण पत्रको ढाँचामा यस कार्यविधिको अनुसूचि-२ बमोजिम एकापटि नेपाली भाषामा र अर्कापटि अङ्ग्रेजी भाषामा लेखिएको माथि दफा ४ मा उल्लेखित मापदण्ड अनुसार एक पृष्ठको परिचय-पत्र गाम्भिर्यताका आधारमा गरीएका चार वर्गका अपाइंगता भएका व्यक्तिलाई चार फरक रडमा उपलब्ध गराइनेछ ।

६. समन्वय समिति सम्बन्धी व्यवस्था देहाय बमोजिम हुनेछ ।

(१) अपाइंगता भएका व्यक्तिको अधिकार सम्बन्धी ऐन, २०७४ को दफा ४२ अनुसार अपाइंगता परिचय पत्र

वितरण गर्ने समेत कार्यका लागि गाउँपालिकामा देहाय बमोजिमको स्थानीय समन्वय समिति रहनेछ :

(क) गाउँपालिका उपाध्यक्ष - संयोजक

(ख) गाउँपालिकाको महिला सदस्य मध्येबाट गाउँपालिकाले तोकेको महिला सदस्य - सदस्य

(ग) गाउँपालिका भित्रका माध्यमिक विद्यालयका प्रधानाध्यापक वा स्रोत व्यक्ति मध्येबाट गाउँपालिकाको अध्यक्षले तोकेको व्यक्ति-

सदस्य

(घ) गाउँ कार्यपालिकाको अध्यक्षले तोकेको स्थानीय स्वास्थ्य चौकी वा अस्पतालको चिकित्सक - सदस्य

(ङ) स्थानीय प्रहरी कार्यालयको प्रहरी प्रमुख - सदस्य

(च) अपाङ्गता भएका व्यक्तिको हकहित र संरक्षणको क्षेत्रमा स्थानीय स्तरमा कार्यरत सङ्घ सङ्घसंस्थाहरु मध्येबाट गाउँपालिकाको अध्यक्षले मनोनित गरेको संस्थाको प्रतिनिधि -

सदस्य

(छ) गाउँपालिका भित्रका अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु मध्येबाट समन्वय समितिले मनोनयन गरेको एक जना महिला सदस्य सहित तीन जना सदस्य - सदस्य

(ज) नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारका स्थानीय स्तरमा रहेका सम्बन्धीत विषय हेर्ने कार्यालयको कार्यालय प्रमुख - सदस्य

(भ) गाउँपालिका उपाध्यक्षले तोकेको गाउँ पालिकाको कर्मचारी -

सदस्य

२) स्थानीय समन्वय समितिले अपाङ्गता परिचय- पत्र वितरणका लागि सिफारिस गर्ने कामका साथै ऐनको दफा ४३ को (च) बमोजिम परिचय पत्र सम्बन्धी कानुनी, संरचनागत तथा अन्य सुधार गर्नुपर्ने विषयमा प्रदेशको सामाजिक विकास मन्त्रालय, महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरीक मन्त्रालय लगायत सम्बन्धीत मन्त्रालयमा लेखि पठाउनु पर्दछ ।

परिच्छेद ४

परिचय पत्र वितरण

७. परिचय पत्र वितरण प्रक्रिया देहाय बमोजिम हुनेछ :

(क) अपाङ्गता भएका व्यक्तिको स्थायी ठेगाना भएको स्थानीय तहको वडा कार्यालयमा अपाङ्गता भएका व्यक्ति स्वयम् निजका अभिभावक वा संरक्षकले अनुसुचि-१ बमोजिमको ढाँचामा परिचय पत्र प्राप्तिका लागि सबै पुष्ट्याई गर्ने कागजातहरु २ प्रति समावेश गरी निवेदन दिनुपर्नेछ ।

(ख) दरखास्तमा आफ्नो नाम, स्थायी ठेगाना, उमेर अपाङ्गता खुलेको लिखित प्रमाणित प्रतिलिपि, पासपोर्ट साइजको (सम्भव भएसम्म अपाङ्गता देखिने गरी खिचिएको) फोटो, अशक्तताको गाम्भीर्यता अवस्था र शरीरका अड्गहरूले गर्ने काममा आएको समस्या वा दैनिक

क्रियाकलापमा हुने सिमितताको विवरण संलग्न हुनुपर्नेछ । यस प्रयोजनका लागि जन्मदर्ता प्रमाण पत्र वा नागरीकताको प्रमाण पत्र वा जग्गा धनी प्रमाण पुर्जा वा शैक्षिक योग्यताको प्रमाण पत्र वा मतदाता परिचय पत्र वा अपाङ्गताको आधारमा कुनै जागिर गरीरहेको भए नियुक्ति पत्र वा त्यो संस्थाले दिएको प्रमाण वा जि.प्र.का.मा दर्ता भएका अपाङ्गता सम्बन्धी कार्य गर्ने सङ्घसंस्थाले गरेको सिफारिस मध्ये कुनै एक वा यस्तै विश्वस्त हुन सक्ने आधार दिने अन्य प्रमाणित लिखतलाई आधार मानिनेछ ।

(ग) रित पुगी आएको निवेदनमा वडा कार्यालयले निवेदन प्राप्त भएको मितिले बढिमा ३ दिनभित्र निवेदकले पेस गरेका कागजातहरूको एक प्रति कार्यालयमा राखी वडा कार्यालयको सिफारिस सहित एक प्रति गाउँपालिकामा पठाउनुपर्नेछ ।

(घ) सम्बन्धीत व्यक्तिले पेस गरेको निवेदन उपर कुनै कागजात वा प्रमाण नपुगी परिचयपत्रका लागि सिफारिस गर्न उपयुक्त नदेखिएमा सो व्यहोरा निवेदकलाई ३ दिन भित्रमा जानकारी दिनु पर्दछ ।

(ङ) वडा कार्यालयले सिफारिस गर्न नसकिने भनी दिएको जानकारी निवेदकलाई चित्त नबुझे सूचना पाएको १५ दिन भित्रमा सम्बन्धीत स्थानीय तह समक्ष निवेदन दिन सक्नेछ ।

(च) यसरी प्राप्त भएको निवेदन समेत समावेश राखी स्थानीय समन्वय समितिको बैठकमा पेस गर्नुपर्दछ । निवेदकले पेस गरेका कागजात र अन्य सम्भाव्य तथ्य

प्रमाणका आधारमा निजले परिचय पत्र पाउने देखियो भनी स्थानीय समन्वय समितिले सिफारिस गरेमा निजलाई परिचयपत्र वितरण गरी त्यसको जानकारी निवेदक तथा वडा कार्यालयमा समेत दिनु पर्दछ ।

(छ) परिचयपत्रका लागि सिफारिस गर्न कुनै कठिनाई परेमा वडा कार्यालयले चिकित्सक/विशेषज्ञ वा अपाइगता भएका व्यक्तिका संस्थाका प्रतिनिधिसँग राय परामर्श लिन सक्नेछ ।

(ज) सामान्यतया अपाइगता भएका व्यक्ति स्वयम्भूत आफ्नो परिचय पत्र बुझिलिनु पर्दछ । अति अशक्त वा पूर्ण अशक्त अपाइगता भएको कारणले परिचय पत्र बुझिलिन आउन नसक्ने भएमा वडा कार्यालयको सिफारिसमा परिवारको सदस्य, संरक्षक वा निजको बसोबास गर्ने स्थानीय निकायका पदाधिकारीले निजलाई बुझाउने गरी बुझिलिन सक्नेछन् ।

(झ) परिचय पत्र प्राप्त व्यक्तिको वर्गिकृत लगत स्थानीय तहले कम्प्यूटराईज गरी आफ्नो कार्यालयमा राखी चौमासीक रूपमा प्रदेश र सङ्घको सम्बन्धीत मन्त्रालयमा जानकारी गराउनु पर्नेछ ।

(ञ) समन्वय समितिले परिचय पत्र दिन भनी ठहर गरेका व्यक्तिलाई स्थानीय तहको कार्यालयले अनुसुचि २ बमोजिमको परिचय पत्र (अपाइगता भएका व्यक्तिलाई) निःशुल्क उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

(ट) परिचय पत्रमा गाउँपालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको हस्ताक्षर हुनेछ । प्रचलित कानूनको अधिनमा

रही अन्य अधिकृत कर्मचारीलाई समेत अधिकार प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ ।

(ठ) प्रत्यक्ष रूपमा देखिने वा अवलोकन गर्न नसकिने शारीरिक, मानसिक वा इन्द्रिय सम्बन्धी क्षतीको हकमा परिचय पत्र प्रदान गर्ने कर्मचारीको हकमा परिचय पत्र प्रदान गर्ने अधिकारीले अवलोकन गरी तत्काल उपयुक्त परिचय पत्र उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

(ड) प्रत्यक्ष रूपमा नदेखिने वा अवलोकन गर्न नसकिने शारीरिक, मानसिक वा इन्द्रिय सम्बन्धी क्षति भएका वा प्रष्ट रूपमा छुट्टाउन समस्या भएका अपाङ्गता भएका व्यक्तिका हकमा समन्वय समितिमा पेस गरी समितिको सिफारिसका आधारमा परिचय पत्र वितरण गर्नु पर्नेछ ।

८. अन्य स्थानीय तहबाट परिचय पत्र वितरण गर्ने :

स्थानीय ठेगानामा बसोबास नभएका र विभिन्न अवरोध तथा शारीरिक वा मानसिक अवस्थाको गाम्भीर्यताको कारण आफ्नो स्थाई बसोबासको जिल्लामा गई अपाङ्गता परिचय पत्र प्राप्त गर्न असमर्थ व्यक्तिहरुका लागि निजको स्थायी बसोबास भएको स्थानको सम्बन्धीत स्थानीय तहबाट परिचय पत्र नलिएको सुनिश्चित भएमा दफा ५ को प्रक्रिया पूरा गरी परिचय पत्र प्रदान गरेर सम्बन्धीत स्थानीय तहलाई जानकारी गराउन सकिनेछ ।

९. प्रतिलिपि सम्बन्धी व्यवस्था :

(१) परिचय पत्र हराइ, नासिइ वा विग्रिइ परिचय पत्रको प्रतिलिपि लिनु पर्ने भएमा आफ्नो स्थायी ठेगाना भएको

स्थानीय तहको वडा कार्यालयमा यथार्थ विवरण र कारण खुलाई सिफारिसका लागि निवेदन दिनुपर्दछ ।

(२) वडा कार्यालयले सबै व्यहोरा बुझी निवेदकको माग मनासिब देखिएमा परिचय पत्रको प्रतिलिपि उपलब्ध गराउन प्राप्त निवेदन तथा अन्य कागजातको प्रतिलिपि वडा कार्यालयमा राखी निवेदकले पेस गरेको सक्कल कागजात सहित सिफारिस गरी गाउँपालिका स्थानिय तहमा पठाउनु पर्दछ ।

(३) स्थानीय तहले सिफारिस सहित प्राप्त भएको निवेदन अपाङ्गताको प्रकृती अनुसार सोभै वा स्थानीय समन्वय समितिमा पेस गरी समितिको निर्णय अनुसार अपाङ्गता परिचय पत्रको प्रतिलिपि निःशुल्क उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

(४) प्रतिलिपिका लागि प्राप्त भएको निवेदनका विषयमा सो परिचय पत्र बाहक व्यक्तिले पहिले प्राप्त गरेको परिचय पत्रमा हेरफेर गर्नुपर्ने देखिएमा स्थानीय सिफारिस समितिमा पेस गरी सो समितिबाट प्राप्त निर्देशन अनुसार गर्नु पर्दछ ।

१०. यस कार्यविधिको प्रतिकूल कार्य भएमा प्रचलित कानुनमा व्यवस्था भए बमोजिम सजाय हुनेछ ।

११. अभिलेख सम्बन्धी व्यवस्था :

(१) सम्बन्धीत वडा कार्यालयले आफ्नो क्षेत्रमा भएका कुल अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु तथा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु मध्ये परिचय पत्र पाएका व्यक्तिहरु मध्ये परिचय

पत्र पाएका व्यक्तिहरुको अपाइङ्गताको प्रकृति र गाम्भीर्यता लगायत अन्य आवश्यक विवरण खुल्ने गरी त्यसको चौमासिक विवरण तयार गरी नियमित रूपमा आफ्नो गाउँपालिका तथा जिल्ला समन्वय समितिलाई समेत पठाउँनु पर्दछ ।

२) स्थानीय तहले परिचय पत्र वितरण गरेपछि यसको जानकारी परिचय पत्र प्राप्त गर्ने व्यक्तिको स्थायी ठेगाना भएको बडा कार्यालयलाई दिनु पर्दछ ।

३) गाउँपालिकाले आफ्नो क्षेत्र भित्र रहेका कुल अपाइङ्गता भएका व्यक्तिहरु तथा अपाइङ्गता भएका व्यक्तिहरु तथा अपाइङ्गता परिचय पत्र पाएका व्यक्तिहरुको अभिलेख राखी त्यसको चौमासिक प्रतिवेदन प्रदेशको सामाजिक विकास मन्त्रालय, महिला बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरीक मन्त्रालय र संघिय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयमा पठाउँनु पर्नेछ ।

परिच्छेद ५

विविध

१२. विविध :

(१) सबै स्थानीय तहले आ-आफ्नो क्षेत्राधिकारभित्र रहेका विकट तथा दुर्गम गाउँहरुमा रहेका अपाइङ्गता भएका व्यक्तिहरुका लागि अपाइङ्गता परिचय पत्र लगायतका सेवा सरल तरिकाले उपलब्ध गराउन कम्तिमा बर्षको एक पटक ती ठाउँहरुमा परिचय पत्र वितरण सम्बन्धी घुम्ति शिविर सञ्चालन गर्नुपर्दछ ।

- (२) यो कार्यविधि लागु हुनु अगाडी प्राप्त गरेको अपाइङ्गता परिचयपत्र सम्बन्धीत गाउँपालिकामा बुझाई यो कार्यविधि जारी भएको मितिले १ वर्ष भित्रमा यस कार्यविधि बमोजिमको परिचय पत्र लिनुपर्नेछ । यस अधि जारी भएका परिचय पत्र एक वर्षपछि स्वतः मान्य हुने छैन ।
- (३) यस कार्यविधिमा भएको प्रावधान अपाइङ्गता भएका व्यक्तिहरुको अधिकार सम्बन्धी ऐन र अन्य प्रचलित कानुनसँग बाभिएमा बाभिएको हदसम्म स्वतः अमान्य हुनेछ ।
- (४) अपाइङ्गता परिचय पत्र वितरण सम्बन्धमा यस कार्यविधिमा उल्लेख नभएको विषयमा अपाइङ्गता भएका व्यक्तिहरुको अधिकार सम्बन्धी ऐन र अन्य प्रचलित कानुन बमोजिम हुनेछ ।
- (५) अपाइङ्ग परिचय पत्र वितरण निर्देशिका, २०६५ बमोजिम भए गरेका काम कारबाही यसै कार्यविधि बमोजिम भए गरेको मानिनेछ ।

अनुसुचि १

अपाङ्गता भएका व्यक्तिको परिचयपत्र पाउनको लागि दिने निवेदन

श्री कार्यालय प्रमुख ज्यू

महाभारत गाउँपालिका गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय

देविटार कान्प्रेपलाङ्घोक ।

मिति

विषय : अपाङ्गता भएका व्यक्तिको परिचय

पत्र पाऊँ ।

महोदय ,

म अपाङ्गता भएका व्यक्तिको परिचय पत्र पाउन योग्य भएकोले निम्न लिखित विवरण राखी परिचयपत्र पाउन यो निवेदन पेस गरेको छु। मैले पेस गरेको विवरण ठीक साँचो छ भुट्टा ठहरेमा प्रचलित कानुन बमोजिमको सजाय भोग्न मञ्जुर छु ।

१. नाम थर

उमेर

..... लिङ्ग

२. प्रदेश :

३. ठेगाना :

(क) स्थायी ठेगाना : गाउँपालिका,
वडा नं..... टोल.....

- (ख) अस्थायी ठेगाना गाउँपालिका,
बडा नं..... टोल.....
- (ग) सम्पर्क टेलिफोन वा मोबाइल
नं.....
४. संरक्षक अभिभावकको नाम थर
..... निवेदकको नाता.....
५. संरक्षक अभिभावकको टेलिफोन वा मोबाइल
नं.....
६. नेपाल सरकारको परिभाषा र वर्गीकरण अनुसार अपाङ्गताको
प्रकार
७. नेपाल सरकारको परिभाषा र वर्गीकरण अनुसार अशक्तताको
आधारमा
अपाङ्गताको प्रकार
८. शरीरको अड्गा ,संरचना, प्रणालीमा आएको क्षतीको विवरण
.....
.....
९. क्षति भएपछि दैनिक क्रियाकलापमा आएको अवरोध वा
सीमितताको विवरण
.....
१०. अपाङ्गताको कारण उपयुक्त स्थानमा चिनो लगाउनुहोस् ।
क) रोगको दीर्घ असर ख) दुर्घटना ग)
जन्मजात

घ) सशस्त्र द्वन्द्व ड) वंशानुगत कारण च) अन्य

.....
११. सहायक सामग्री प्रयोग गर्नु पर्ने आवश्यकता भएको वा नभएको : उपयुक्त स्थानमा चिनो लगाउनुहोस् ।

क) भएको ख) नभएको

१२. आवश्यकता भएको भए कस्तो प्रकारको सहायक सामग्रीको प्रयोग गर्नुपर्ने हुन्छ ?

.....
१३. सहायक सामग्री प्रयोग गर्ने गरेको/नगरेको (उपयुक्त स्थानमा चिनो लगाउनुहोस्)

क) गर्ने गरेको ख) गर्ने नगरेको

१४. सहायक सामग्री प्रयोग गर्ने गरेको भए सामग्रीको नाम

.....
१५. अन्य व्यक्तिको सहयोग विना आफ्ना कस्ता कस्ता दैनिक कार्य गर्न सक्नुहुन्छ ?

क)..... ख).....

ग).....

घ)..... ड).....

च).....

१६. अन्य व्यक्तिको सहयोग लिनुहुन्छ भने कुनकुन कामको लागि लिनुहुन्छ ?

क)..... ख)

ग).....

घ)..... ड)

च).....

१७. पछिल्लो शैक्षिक योग्यता : क) प्राथमिक तह ख) निम्न
माध्यमिक तह
ग) माध्यमिक तह घ) उच्च माध्यमिक तह ड) स्नातक
तह
ज) स्नातकोत्तर तह झ) विद्यावारिधि तह
१८. कुनै तालिम प्राप्त गर्नुभएको भए मुख्य तालिमहरूको नाम
लेख्नुहोस ।
-
.....
.....
.....
.....
.....
.....

१९. हालको पेसा :

- क) अध्ययन ख) कृषि व्यवसाय ग) स्वरोजगार घ)
अध्ययन ड) सरकारी सेवा
च) निजी क्षेत्रमा सेवा छ) केही नगरेको ज) अन्य
-

निवेदक

नाम थर

हस्ताक्षर

मिति

अनुसूची २

अपाङ्गता भएका व्यक्तिको परिचयपत्रको ढाँचा
महाभारत गाउँपालिका गाउँकार्यपालिकाको
कार्यालय
देविटार, काभ्रेपलाञ्चोक

परिचय पत्र नम्बर :

फोटो

परिचयपत्रको प्रकार :

अपाङ्गता परिचय पत्र

१) नाम थर :

२) ठेगाना : प्रदेश जिल्ला
स्थानीय तह

३) जन्म मिति :

४) नागरीकता नम्बर :

५) लिङ्ग : ६)
रक्त समूह :

७) अपाङ्गताको किसिम : प्रकृतिको आधारमा
..... गम्भिरता

८) बाबु/आमा वा संरक्षकको नाम थर

९) परिचयपत्र बाहकको दस्तखत :.....

१०) परिचय पत्र प्रमाणित गर्ने

नाम थर

हस्ताक्षर

पद

मिति

“यो परिचय पत्र कसैले पाएमा नजिकको प्रहरी कार्यालय वा
स्थानीय निकायमा बुझाइदिनुहोला ”

Annex 2**Disability identity card format**

**MAHABHARAT RURAL MUNICIPALITY
OFFICE OF RURAL MUNICIPALITY EXECUTIVE**

Devitar, Kavrepalanchowk

ID Card Number :

photo

ID Card Type :

Disability Identity Card

- 1) Full Name of Person
- 2) Address : Province..... District
- Local level.....
- 3) Date of Birth
- 4) Citizenship Number:
.....
- 5) Sex: 6) Blood Group.....
- 7) Types of Disability : On the basis of nature ...
.....On the basis of Severity.....
.....
- 8) Father Name/Mother Name or Guardain
.....

9) Signature of ID card Holders.....

10) Approved by

Name

.....

Signature

Designation

Date "If

*somebody finds this ID card, please deposit this in the
nearby police station or municipality office.*

अनुसूची ३

अपाङ्गता भएका व्यक्तिको कार्यालयमा राखिने अभिलेख
क्रम संख्या :

अपाङ्गता परिचयपत्र नम्बर :	परिचय	पत्रको
प्रकार:		
१) नाम, थर :		
२) ठेगाना (स्थायी) प्रदेश:	जिल्ला :	
स्थानीय तह :	वडा :	
३) ठेगाना (अस्थायी) प्रदेश:	जिल्ला :	
स्थानीय तह :	वडा :	
४) जन्म मिति :	५) नागरीकता नम्बर :	
६) रक्त समूह	७) विवाहित / अविवाहित :	
८) बाबु/आमा वा संरक्षकको नाम, थर :		
९) ठेगाना प्रदेश:	जिल्ला :	स्थानीय
तह : वडा:		
१०) अपाङ्गता भएको व्यक्तिसँगको नाता :		
११) पछिल्लो शैक्षिक योग्यता :		
१२) अध्ययनरत विद्यालय वा कलेज :	अध्ययन	नगरेको
पढाई नसकेको		

१३) पेसा :

१४) अपाडगताको किसिम :

क) अपाडगताको प्रकृतिको आधारमा

ख) अपाडगताको गम्भीरताको आधारमा

१५) कस्ता दैनिक क्रियाकलापहरु गर्न सकिन्छ ?

.....

.....

१६) कस्ता दैनिक क्रियाकलाप गर्न सकिदैन ?

.....

.....

१७) सहायक सामग्री आवश्यक पर्ने

नपर्ने

आवश्यक पर्ने भए के

१८) हाल सहायक सामग्री पाएको

नपाएको

१९) परिचय-पत्र वाहकले प्राप्त गरेका अन्य सेवा, सुविधा

.....

२०) परिचय पत्र वाहकलाई आवश्यक परेका अन्य सेवा सुविधाहरु

२१) सेवा सुविधा प्रदान गर्ने निकाय :

.....
२२) अन्य

प्रमाणित गर्ने अधिकारीको :

दस्तखत :

नाम थर :

पद :

कार्यालय :

मिति:

आज्ञाले

रेमोण्ड थापा मगर

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत